

עין משפט
גד מוצה

לח א מיי פ"ב מהל'
מגיה הלכה י:
לו ב מיי שם הלכה ח
סמג עין רכט:
לו ג ד מיי שם פ"ח
הלכה ח ט:
לח ה מיי שם הלכה י:
לו ו ז מיי שם הלכה ח:
ב ח מיי שם פ"ב הלכה
ח סמג עין רכט:
ב ט מיי שם הלכה י:
בב י מיי שם הלכה ח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ונשוא
בזה וכו' דלשחרי
בדתיניא לקמן: (ב) תוס'
ד"ה מביאין וכו' קבלו
מרטם אף עלות ונחלקן
בה בהורא דפי שני כ"ל
ומתם ולא מומק:
(ג) בא"ד אגל על
הסמיה: (ד) ד"ה עלות
וכי' ולא חקשי ליה
מממתין דהכל לבתרי
דמתרצים לה וכו' ולא
ממתניין ע"י דיוקא וכי'
וכי"י מתקין וכו' שממה
בגמרי ונדרות [אלא]
חיכא שהקדישם:

רבינו חננאל

דריש לקוש. ואין נראה
חצאין פי' כל מי
שאינו יכול לעלות
בכלל ישראל כולו. כגון
המקמץ והמצרף נחשת
והבורסקי מפני שריתו
רע ומואסין אותו פטורין
מן הראייה שנאמר כל
זכורך מי שיכול לעלות
עם כל זכורך: מתני'
עולות במועד באות
מן החולין כו' ושלמים
מן המועד מעשר שני
שאי"פ שהוכנו מעות
מעשר שני לשמחת הרגל.
שלמים לשמחת הרגל
הן באין ומותר הריצנה
למתניתין הכי חסורי
מחורא והכי קתני עולות
ונדרים ונדרות במועד הן
באות אבל לא ביו"ט
ועולות ראייה באה אפי'
ביו"ט וכשהיא באה אינה
באה אלא מן החולין
ושלמי שמחה באין אף
מן המועד ממועד מעשר
שני וחיגת יו"ט הראשון
של פסח ביש"א מן החולין
ובה"א מן המועד. תניא
גמי הכי עולות נדרים
ונדרות במועד באות ביו"ט
אינן באות כו' אסיקנא
קסבר בי"ש חיגית יו"ט
הראשון היא מן התורה.

הכל חיובין פרק ראשון הגיגה

מביאין שלמים ואין סומכין עֵיהם. דקצירא להו כשמאי רבס
לדמר לקמן (דף טו.) שלל לסמוך זיוס טוּב והלל
אומר לסמוך אבל מעולות לא מליני פלוגתא דפליגי דה הלל ושמאי
ואמרין צפרק קמא דשבת (דף טו. ושם) דלא נחלקו רק בשלשה

דברים ומהיאת דסמיה פריך ומשני
לה שפיר אלא התלמידים קבלו מרבס
אף עולות (י) ולא נחלקו בזה ובהיאת
דפרק שני דביעה (דף כ:) מעשה בחד
מתלמידי הלל שהציב עולתו בעורה
כו' ואמר לו אחד מתלמידי שמאי

מה זו סמיה הוא הדין דמצי למימר
מה זו עולה שהם אומרים שלל
להציב אלא לא הדין שהיה עולה
אבל (י) הסמיה שראה לפניו הקפיד
והא דלא הקפיד כמו כן בהלל עצמו
בעובדא דמייתי לעיל מינה דשמא לא
ראו הסמיה ועוד שמא לא היו מומין
אלא לתלמידי שהיו חולקין אבל הלל
חלק עם רבס ואין צידס למחמת:
עולות ונדרים ונדרות במועד
באות ולא ביו"ט. דאף

צית הלל מודו דאין קריבין ציו"ט
והא דקאמר צ"ק דביעה (דף יב.)
שהוט עולת נדצה ציו"ט לוקה
לדמר כן מני צ"ש היא ולא מוקי לה
כצ"ה דנהי דליסורא איכא לאו ליכא

כיון דאית ליה ממוך דקאמרין התם
וכן אמרין התם פ' שני דביעה (דף יג.)
בגמרא דהאי משנה אמר רש"י לא
נחלקו צ"ש וצ"ה על עולות שאינם של
יו"ט שאין קריבין [והא] דהתם כי פריך

על עולת לדמר מחלוקת צ"ש וצ"ה
בשלמי חגיגה לסמוך וכו' מצרייתא
דמני דה פלוגתא על שלמים שאינן
של יו"ט כו' ולא חקשי ליה מממתין
דהכא (י) כי היכי דמתרצי לה עולות

נדרים ונדרות במועד באות ציו"ט
לא היינו טעמא דעדיפא ליה לאקשווי
מצרייתא דמתני בהדיא ולא ע"י
דיוקא וחסורי מיחסרה והכי קתני והא
דלא מייתי להו נדרים ונדרות בעולת
לדמר לצ"ה אין קריבין נדרים ונדרות
משום דנפיק בהו משום שלמי שמחה
דאמרין בסמוך דאיכא לאוקמי
שכבר קרב שמחה כדניו והרב רבי

אלחנן והר"י מתירין דלא אמר בסמוך
דנפיק בשלמי שמחה נדרים אלא
היינו היכא שהקריבום משום שמחה
אבל הציאום לשם נדרים לא נפיק רק
משום הקדישם:

אלמא

מילתא אחריתי דאין עולת ראייה קריבה זיוס טוב ואף על פי שהיא חובת הרגל הואיל ויש לה תשלומין למחר: **מביאין שלמים.** זיוס טוב לפי שיש בהם נורף מאלל הדיוט: ואין סומכין עליהן. שהסמיה שבות היא משמחה צבעלי חיים ותמן אלו הן משום שבות לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה (ב"ה דף לו.): **אבל לא עולות.** אין מביאין כלל דקצירא להו לצ"ש לכס (שמות יב) ולא לגבוה חוץ מתמידין ומוסקין שזמנן קבוע וכל זמנמן קבוע כתיב בהו דמועדו ואפילו בשבת וכל שכן ציו"ט: **וסומכין עליהן.** כיון דמותר להביאן לא גזרו שבות לצטל סמיכתן: **ציו"ט אין באות.** ואפי' לצ"ה סבירא ליה לתנא דמתני' דנדרים ונדרות אין קריבין ציו"ט וכי שרו צ"ה בעולת ראייה ושלמי חגיגה אפי' שיש להן תשלומין עיקר מנותן זיוס ראשון דכתיב ומוגותם אותם (ויקרא כג) זיוס ראשון משמע: **וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין.** והכא לא מנו לאיפלוגי ולמימר טופל מעות מעשר עמהן כדי אישתרי טפילה בחגיגה הוא דאישתרי (כ) לקמן (י) מניין שאם רצה לערב כו' גבי שלמים יש אדם שיש לו אוכלין מרובין ונכסין מועטים ואי אפשר להציב ארזיות כולן מן החולין אבל עולה למה טופלה יציא במעה כסף: **אף מן המעשר.** דלאו דבר שבחובה הוא במקום שיש צער והרי יש לו מעות מעשר שני שיש לו להוציא צירושלים ויקנה בהם שלמים ורבי קרא לקמן (י) כל מיני שמחות לשמחה: **וחגיגה יום טוב הראשון.** שהוא ודאי דבר שבחובה אפי' יש לו צער הרבה דילפינן לקמן (י) מוחגותם אותו וגו' (י). ולקמיה פריך מאי שנה פסח דנקט: **וצ"ה אומרים כו'.** לקמן (י) פריך הא ודאי דבר שבחובה הוא ומוקי לה בטופל: **חגיגה י"ד.** כלומר להכי נקט פסח לפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת כשהיתה חבורה פסח מרובה היו מביאין עמו חגיגה כדי שיהא פסח נאכל על השובע ואשמעינן מתניתין דחגיגת יו"ט עצמו הוא דאינה בזה אלא מן החולין אבל חגיגת ארבעה עשר בזה אף מן המעשר: אמר

א"ל ציני. האי נמי לא תיבעי לך קרא דבלאו קרא נמי פשיטא מאחר שהציב את כולן אלא דענא דכל אחד כריך לזרו את ענמו דהיאך יאמר האב לאלו הוו זרמין ולאנו הוו עזלין: **אלא קרא לדאחרים.** והיינו נמי אין נראה לחאפיין דמי שאינו ראוי לעלות אלא בחבורה מועטת כגון אלו שיעשו חבורה לעמנו כן נראה צעני. וחיברי מפרשין דלאו אין נראה לחאפיין אתא ציני לפרושי אלא למימר דקרא לאו להכי אתא וקשיא לי סוף סוף הא דאין נראה חאפיין מאי קאמר מנא ועוד ששיטת הש"ס כל היכא דאיכא סבר פלוגי למימר הכי ואמר ליה פלוגי הכי והיא מילתא גופא דהוה מני למימר קמא מתרין בחדא ואמר להי דלא חפרשיה הכי אלא הכי: **מתני' עולות במועד באות מן החולין.** משמע השתא עולות ראייה הציאום בחולו של מועד באות מן החולין ולא ממעות מעשר שני דקיי"ל כל דבר שבחובה אינו צא אלא מן החולין במסכת מנחות (דף טז.) ולקמן נמי בגמרא (דף טז.) תניא מסת מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין. ובגמ' פריך אמאי נקט חולו של מועד כי מייתי לה זיוס טוב נמי מן החולין צעי לאתויי: **ושלמים מן המעשר.** בגמרא מפרש שלמי שמחה דרבינוהו קרא בכל מילי: **וי"ט הראשון של פסח.** בגמרא מפרש מאי היא ומאי שנה פסח דנקט: **ישראל יולאין ידו חובתו.** משום שמחה בכל ענין שיש להן צער לשבוע ואין זקוקין לזכות שלמים לשם קב: **בנדרים ונדרות.** שהתנדבו כל השנה וכשעולין לירושלים ברגל מביאין אותן ומקריבין אימוריהן והצער נאכל לצעלים יולאין בהן משום שמחה. משום דצעי למימי ספסא והכהנים בחטאות וכו' נקט צרישא ישראלי: **והפגנים.** שבאו להן חטאות צרגל חטאות ואשמות שהיו עולי רגלים מחוייבין ויש להן צער לשבוע יולאין בהן משום שמחה ואין צריכין להציא שלמים לשם שמחה אלא בזמן שאין להן צער לשבוע: **יולאין בחור ושוק.** המורמים להן משלמי עולי רגלים: **אבל לא בעופות.** בחטאות העוף שאין שובע אלא בצער בהמה ובגמ' יליף לה: **גמ' הא.** חס הביאן זיוס טוב יציאם מן המעשר חס ירצה צתמיה: **וכי סימא.** האי דנקט במועד משום דאגב אורחיה קא משמע לן

א"ל אביי פשיטא הי מייניהו משויות להו פושעים והי מייניהו משויות להו זרויין אלא קרא למאי אתא לכדאחרים דתניא (כ) אחרים אומרים המקמץ והמצרף נחשת והבורסי פטורין מן הראייה שנאמר יכל זכורך מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאין יכולין לעלות עם כל זכורך: **מתני' עולות** במועד באות מן החולין והשלמים מן המעשר יום טוב הראשון של פסח ב"ש אומרים מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדרות ובמעשר בהמה והכהנים בחטאות ואשמות ובכבוד ובחובה ושוק אבל לא בעופות ולא במנחות: **גמ' אלא עולות** במועד הוא דבאות מן החולין הא ביום טוב מן המעשר אמאי (כ) דבר שבחובה היא (כ) וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין וכי תימא הא קא משמע לן דעולות במועד באות ביום טוב אינן באות כמאן כבית שמאי דתנן (י) בית שמאי אומרים מביאין שלמים ואין סומכין עליהן אבל לא עולות ובית הלל אומרים מביאין שלמים ועולות דוסומכין עליהן חסורי מיחסרה והכי קתני ועולות נדרים ונדרות במועד באות ביום טוב אינן באות ועולות ראייה באה אפילו ביו"ט [א] וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין ושלמי שמחה באין אף מן המעשר וחיגת יום טוב הראשון של פסח בית שמאי אומרים מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר תניא נמי הכי עולות נדרים ונדרות במועד באות ביום טוב אינן באות ועולות ראייה באה אפי' ביום טוב [א] וכשהיא באה אינה באה אלא מן החולין ושלמי שמחה באין אף מן המעשר וחיגת יום טוב הראשון של פסח בית שמאי אומרים מן החולין ובית הלל אומרים מן המעשר מאי שנא חגיגת יום טוב הראשון של פסח אמר רב אשי הא קא משמע לן חגיגת חמשה עשר אין חגיגת ארבעה עשר לא אלמא

(א) לניל ד. (ג) ע"י מוספות לקמן ט. ד"ה אמאי. (ב) ולקמן ט. פסחים ע"ה. ב"ה יט: מנחות פב. (ד) ב"ה יט. ולקמן י. מגילה ה. (ה) ולקמן ט. (ו) דף טז. (ז) ודף טז. (ח) ולקמן ט. (ט) ויקרא כג. (י) דף טז.

תורה אור השלם

1. שלוש פעמים בשנה יצאה כל זכורך את פניו אל ה' אלוקיו במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבעות ובחג וספדת וכל יציאת את פניו דברים טו טו

הגהות הגר"א

[א] ב"ה אפילו ציו"ט ושהיה צלמן צלמן צלמן כו' כ"ל:

מוסף רש"י

המקמץ. מפרש במסכת תבות (עב) המקמץ בידי זולת כלבים. ואומר אלי כי למקן בהן ערות שקורין קורדיון שמעדין אותן לזולת כלבים (לעיל ד.). והמצרף נחשת. שמתרץ במקום שחופרין אותו מן הקרקע כדמפרש במסכת תבות (עב) וכל אלו חייבין רע ואין יוכלין לעלות עם המיירס (לעיל ד.). אינו בא אלא מן החולין. ולא ממעות מעשר שני ולא מנגרים ונדרות שהיא מחוייב ועמוד כהן (ביצה ע"י) כלומר משלו ולא ממנה שהיא מחוייב ועמוד (פסחים טו). מביאין שלמים. ציו"ט שהן מאלל חסר ציו"ט וכתיב אף אשר יוכל לכל נפש (מגילה ה.). ואין סומכין עליהן. שהסמיה כחיה ששבות שכל מהו היא סומך והוי ליה משמח בצעלי חיים (ביצה ע"י) ועל אלו שקריבו ציו"ט יתבו מאתמו, דלית להו ציבת שמאי חק לטמיה שמיטה (מגילה ה.) אלא סומך עליהן מערב יו"ט ושומטן ציו"ט (לקמן ט). אבל לא עולות. אין מביאין שלמים ועולות. ומה אני מקיים לכם, נכס ולא נכריס (מגילה ה.).